

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Maakuntien verotusoikeudesta maakunta- ja sote- uudistuksessa

Neuvotteleva virkamies Timo Annala
Neuvotteleva virkamies Fransiska Pukander
Verojaosto 20.4.2018

Maakuntaveron selvittäminen sote-valmistelussa

- Virkamieskäsittely Rahoitus- ja resurssiohjausryhmässä sekä Sote-Projektiryhmässä
- Taustamuistiot sekä ekonomistikuulemisen yhteenveto löydettävissä Alueuudistus.fi-sivuilta
- Valmistelussa tarkasteltiin vaihtoehtoina täyttää valtionrahoitusta sekä osittain maakuntien verotusoikeuteen perustuvaa rahoitusmallia
- Hallituksen linjaus 5.4.2016: hallitus ei tällä vaalikaudella valmistelee lakiesityksiä maakuntaveron käyttöönotosta

Valmistelun lähtökohdat

- Maakunta- ja sote-uudistuksen lähtökohdat:
 - Yhdenvertaisuuden lisääminen sosiaali- ja terveystalveuissa ja hyvinvointi- ja terveyserojen vähentäminen
 - Kustannusten kasvun hillitseminen
 - Kokonaisveroaste ei saa nousta eikä työn verotus kiristyä
- Tarkastelu useasta näkökulmasta:
 - Alueellinen itsehallinto
 - Sosiaali- ja terveystalveuiden turvaaminen
 - Kansalaisten yhdenvertaisuus
 - Verorjärjestelmän rakenne ja verotuksen taso

Keskeiset näkökohdat

- Maakuntaveron puolesta ja vastaan hyviä argumentteja
- Tutkimuskirjallisuus ei tarjoa selkeää vastausta siihen, mikä olisi optimaalinen maakuntien rahoitusmalli
- ... eikä myöskään siihen, mikä olisi oman verorahoituksen optimaalinen osuus maakuntien rahoituksesta

Keskeiset näkökohdat

- Alueellisen itsehallinnon näkökulma tukee maakuntien verotusoikeutta
 - Perustuslaki ei kuitenkaan edellytä maakunnille verotusoikeutta
- Oma verotusoikeus voisi tarjota valtionrahoitusta paremmat kannustimet kustannustehokkuuteen
 - Valta ja vastuu samoissa käsissä
- Toisaalta sosiaali- ja terveystalouden ohjauksessa valtiolla merkittävä rooli
- Viime kädessä vastuu kuitenkin valtiolla

Keskeiset näkökohdat: maakuntien erot

- Maakuntien väliset erot niin suuria, että yksinomaan maakuntien verotukseen perustuva rahoitusmalli ei mahdollinen
 - Tutkimuskirjallisuus ei tarjoa vastausta siihen, mikä olisi oikea oman verorahoituksen ja valtionrahoituksen suhde
- Alueiden välisistä eroista johtuen tarvittaisiin tasausjärjestelmä alueiden välillä – vaikutus kannustimiin?

Maakunta	Väestö 2017	Väestön muutos 2017–2030, %	Taloudellinen huoltosuhde 2016, %	Työikäisten suhde väestöön 2017–2030, %-yksikköä	Sote-nettomenot 2017, €/as	Sote-tarvekerroin 2017, 1= koko maan ka	Kuntien verotettavat tulot 2016, €/as (n.)
Uusimaa	1 655 624	11 %	116,53	-3 %	2 788	0,86	22 200
Varsinais-Suomi	477 677	4 %	141,84	-3 %	3 111	0,99	17 600
Satakunta	220 398	-2 %	161,31	-3 %	3 334	1,06	16 800
Kanta-Häme	172 720	2 %	145,51	-4 %	3 243	1,02	17 500
Pirkanmaa	514 333	6 %	145,73	-3 %	3 146	0,98	17 500
Päijät-Häme	208 048	1 %	158,83	-4 %	3 177	1,07	16 100
Kymenlaakso	168 691	-3 %	173,12	-5 %	3 666	1,14	17 900
Etelä-Karjala	129 865	-2 %	165,01	-4 %	3 403	1,10	17 000
Etelä-Savo	138 822	-6 %	171,05	-6 %	3 802	1,20	16 300
Pohjois-Savo	251 570	1 %	157,12	-5 %	3 713	1,16	15 600
Pohjois-Karjala	166 441	-2 %	175,94	-6 %	3 488	1,17	14 300
Keski-Suomi	273 779	1 %	160,14	-4 %	3 224	1,05	16 000
Etelä-Pmaa	195 583	0 %	151,87	-4 %	3 465	1,12	14 700
Pohjanmaa	176 272	5 %	134,50	-2 %	3 246	0,98	17 300
Keski-Pmaa	68 780	2 %	151,88	-2 %	3 490	1,03	15 500
Pohjois-Pmaa	411 856	5 %	159,86	-3 %	3 229	1,03	15 900
Kainuu	73 959	-7 %	171,66	-7 %	3 980	1,19	15 300
Lappi	179 223	-2 %	161,12	-6 %	3 844	1,08	16 300

[1] Maakunnat vuoden 2020 kunta-maakuntaluokituksella (pl. taloudellinen huoltosuhde, vuoden 2017 maakuntaluokitus)

[2] Väestörakennetta mitataan ns. taloudellisella huoltosuhteella, jossa lasketaan kuinka monta työvoiman ulkopuolella olevaa ja työtöntä on yhtä työllistä kohti.

[3] 15-64-vuotiaat jaettuna väkiluku

[4] Lähde: Tilastokeskuksen kuntien talousarviokysely 2018

Keskeiset näkökohdat: verojärjestelmä

- Verojärjestelmän näkökulmasta ongelmallista:
 - Veropohjien eroista seuraisi **veroprosenttien eriytyminen**, mikä olisi ongelmallista yhdenvertaisuuden näkökulmasta. Huomioiden kunnallisveroprosenttien väliset erot saattaisivat alueelliset erot saattaisivat kasvaa liian suuriksi
- Maakuntaveromallissa koko sote-menojen kasvupaine kohdistuisi ansiotuloverotukseen (työn verotukseen). Valtionrahoituksessa laajempi veropohja.
- Riski työn verotuksen kiristymiseen.
- Uuden veron ja veronsaajan synnyttäminen vähentäisi verojärjestelmän selkeyttä ja läpinäkyvyyttä.
- Valtion veropoliittisen päätöksenteon kaventuminen.

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Kiitos!